

Monumentnummer*: 525321

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 21 mei 2002
Kadaster deel/nr 82912/187

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
Delft		Delft		Zuid-Holland			
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Paardenmarkt	83			2611 PD	Delft		
Paardenmarkt	74 E	E		2611 PD	Delft		
Paardenmarkt	74 G	G		2611 PD	Delft		
Paardenmarkt	74 J	J		2611 PD	Delft		
Paardenmarkt	74 K	K		2611 PD	Delft		
Paardenmarkt	74 M	M		2611 PD	Delft		
Paardenmarkt	74 H	H		2611 PD	Delft		

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Delft	B	3407	A1	

Omschrijving**

Inleiding

KAZERNE van het type infanteriekazerne uit 1845 in Ambachtelijk-traditionele bouwtrant, vermoedelijk naar ontwerp van Cornelis Zemel en onder stadsarchitect P.L. Smits. Deze architect maakte meerdere, niet uitgevoerde ontwerpen in een aan het Neo-Classicisme verwante bouwstijl. Het uiteindelijk gerealiseerde, strikt symmetrische en sobere gebouw zonder specifieke detaillering laat eveneens een aan het Neo-Classicisme verwante bouwstijl zien. De kazerne werd verbouwd in 1864 onder leiding van een architect van de genie, P. Baart de la Faille en met één extra bouwlaag tot twee bouwlagen verhoogd. Hierbij werd de kapconstructie met Philibertsantenen behouden.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

In 1923 werd de kazerne afgekeurd voor de militaire functie. De vereniging nazorg ten behoeve van hulp aan lichamelijk en geestelijk misdeelden - vanaf 1950 de Van der Woudenstichting - besloot in 1926 tot de exploitatie van een werkinrichting voor zwakzinnigen en huurde vervolgens de voormalige kazerne van de gemeente. In 1946 verbouwde ir. M.Th. Elout de voormalige kazerne om het gebouw beter geschikt te maken als tehuis. Bij deze verbouwing werden onder meer de houten balkenlagen en vloeren vervangen door vloeren van gewapend beton. Vervolgens werd het gebouw - en dan met name de interne indeling - nog meerdere keren aangepast. Daarnaast werd onder meer de vrijstaande houten rietloods achter het hoofdgebouw (aan de Kantoorgracht) verbouwd tot administratiekantoor.

Het vrijstaande gebouw vormt de noordelijke wand van het plein genaamd Paardenmarkt, dat ontstaan is na een kruitexplosie in 1654, en ligt binnen het beschermde stadsgezicht van Delft. Ten noorden van de kazerne wordt het perceel begrensd door de Kantoorgracht.

Aan de oostelijke zijde bevinden zich de gebouwen van de 'Artillery ofte Geschut Magazijn van Hollandt" (op Paardenmarkt 1a;1b en ong.). Het Geschutsmagazijn van Holland voorzag in de aanmaak en opslag van wapens en munitie en de opleiding van militairen. Het complex van pakhuizen van het Geschutsmagazijn uit 1671 met omringende bebouwing is beschermd van rijkswege onder monumentnr. 12151 en fungeert als dependance van het Legermuseum. Tussen de Paardenmarkt en het geschutsmagazijn lag de aan het begin van de negentiende eeuw gedempte Lakengracht. Gelet op de latere verbouwingen is de bescherming beperkt tot het volume aan de Paardenmarkt, dat overkapt is met de Philibertspanten. Preciezer omschreven omvat het in de linker zijgevel (oostzijde) de vier meest rechtste traveeën en in de rechter zijgevel (westzijde) de drie meest linkse traveeën.

Het gebouw staat in het beschermde stadsgezicht van Delft.

Omschrijving

Het twee bouwlagen hoge gebouw is opgetrokken vanuit een - in grote lijnen - rechthoekige plattegrond met een gelijkvormige, asymmetrisch geplaatste binnenplaats. De vleugel aan de Paardenmarkt heeft een schildkap, waarin de schildkappen van de haaks daarop staande oostelijke en westelijke vleugels ingrijpen. Deze daken zijn gedekt met gesmoorde Hollandse pannen. Het voorste schild en het westelijke dakschild van de vleugel aan de Paardenmarkt worden beide onderbroken door één dakkapel met zesruits draairamen. De westelijke vleugel heeft een grotendeels plat dak. De gevels in schoon metselwerk met aangesmeerde plint bevatten rechtgesloten vensters onder strek met 12-ruits schuiframen met schuivend onder- en bovenraam en bakstenen lekdorpels en gietijzeren muurankers. Op iedere bouwlaag van de vijftien-assige voorgevel bevindt zich per as één venster met uitzondering van het midden, alwaar zich op de begane grond de inpandige entree bevindt. De invulling van de entree is gewijzigd tijdens de verbouwing tot verzorgingstehuis, maar heeft nog de oorspronkelijke gevelopening en de uit 1845 daterende eenvoudige classicistische lijst op voluut-vormige consoles.

De eerste drie assen van de asymmetrische linker zijgevel (oostzijde) bevatten twee rechtgesloten entrees met houten deuren en bovenlichten en op de verdieping drie vensters.

De asymmetrische rechter zijgevel (westzijde), die gelet op de bouwsporen in de gevel vaak gewijzigd is, heeft op de verdieping vijftien vensters. In de eerste bouwlaag worden de vensters afgewisseld met enkele rechtgesloten entrees met houten deuren onder tweedelige bovenlichten.

De gevels aan de binnenplaats en het interieur zijn tijdens de verbouwing in 1950 ingrijpend gewijzigd.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Waardering

De voormalige infanteriekazerne uit 1845, die in 1863 ingrijpend werd verbouwd, is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische, de architectuurhistorische en de stedenbouwkundige waarde. De kazerne is van cultuurhistorische waarde als een bijzondere uitdrukking van een specifieke functie en vanwege de betekenis van de kazerne voor de stadshistorie. De kazerne is van architectuurhistorische belang als voorbeeld van een bouwtype en vanwege de hoge mate van gaafheid van de hoofdvorm, detaillering en materiaalgebruik. Het gebouw heeft stedenbouwkundige en ensemblewaarde vanwege de beeldbepalende ligging aan de Paardenmarkt binnen het beschermde stadsgezicht van Delft en vanwege de ruimtelijk-functionele en visuele relatie met het Geschutsmagazijn.

Het gebouw is tevens van belang vanwege de herkenbaarheid en de redelijke mate van gaafheid van het vooraanzicht.

Hoofdcategorie

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Subcategorie

Militair verblijfsgebouw

Functie

Kazerne

---

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument